

“Yaşayan ölümler gibiyiz, nefes alıyoruz; ama ölüyoruz.”

GÖR VE DUY

Bize verilen yaşamda mutlaka mutluluğun yanında acı da var. Gülmek ve ağlamak hayatın vazgeçilmezidir aslında. Gözyaşı dökmemizin sebebi kimi zaman çok küçük, kimi zamansa çok büyük. Kendi acımızı yaşarken etrafımıza da bakmayı borç bilmeliyiz kendimize. Unutmayalım ki gördüklerimizle, acılarımızla var olan insanlar biz. Ve unutmayalım ki gördüğümüz dertlere ortak olduğumuz kadar azat edileceğiz.

Bir zamandır kan ağlıyor içim. İçimde öyle bir hüznün otağı var ki, güneşin içimde doğması gibi fırtınalar da içime doğmuş. Ağlıyorum ey dostlar! Sağıma soluma, Doğu Türkistan'a ağlıyorum. Doğu Türkistan'daki Müslüman kardeşime ağlıyorum. Yoldaşlarıma ağlıyorum. Doğu Türkistan'da sırf Müslüman olduğu için, Türk olduğu için, asimile olmaya direndiği için zulmedilen, en acımasız şekillerde işence gören, katledilen, inandığı şekilde yaşayıp giyinemeyen kardeşlerime, hilale ve yıldızla, küçük çocuğun oyun oynama-mamasına ağlıyorum. 1949'dan beri çekilen her acı, akan her kan, ağlayan her göz, doğmayan her güneş için ağlıyorum.

Doğu Türkistan'da yaşam mücadelesi var. Müslüman Uygur Türkleri din, eğitim, istihdam, ifade ve çalışma özgürlüğü gibi birçok temel haklarından mahrumlar. Çin hükümeti, bu insanları nasıl asimile ederiz, asimile olmadıkları taktirde de bu insanların yaşamını nasıl zorlaştırabiliriz, hayatı onlara nasıl zindan ederiz, diye planlar kuruyor ve yıllardır uyguluyorlar. Bunca eziyet, bunca çekilen çile... Kardeşlerimiz feryat ediyor: “Yaşayan ölümler gibiyiz, nefes alıyoruz ama ölüyoruz.” diyorlar. “Aldığımız nefes dahi bizi boğuyor.” diyorlar.

Tüm acılara kapanan gözlerimizi açmalıyız. Gözlerimizi açtığımız kadar varız. Ne kadar susarsak o kadar yok oluşumuz hızlanacak.

Sen acı çekerken ben de acı çekiyorum kardeşim. Senin vatanında doğmayan güneş, benim vatanımda batamıyor. Çocuğunun akan gözyaşları gönlüme kan damlası olarak düşüyor. Hissediyorum kardeşim. En fazla ne kadar hissedebilirim o kadar hissediyorum acını, dua ediyorum.

Dua edelim ey dostlar! Elimizi semaya açıp dua ettiğimiz kadar insanız. Kardeşlerimiz için akıttığımız gözyaşları kadar temiz gönlümüz. Baktığımız kadar göreceğiz. Dua edelim ki Doğu Türkistan'da doğan güneş olalım. Dua edelim ki arınalım, insan olalım. Dua edelim ki kardeşlerimizin gözyaşını silen mendil olalım, kabuk bağlamış yaralara merhem olalım.

şeyda düzgören

TEWE

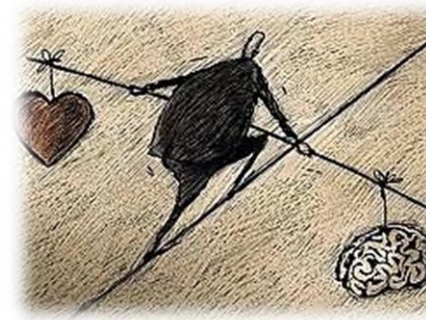
YİRMİBİRİNCİ SERZENİŞ

II.NESİL III.SAYI

ocak'15

Çocukluktan Gülmeye Geçirten, Şimdi Büyüdük, Geçmiyor!

Gülmeye geçebilmek gerek bazen. Sorgulamadan, düşünmeden... Zaman her an aleyhimize işlerken yaşamayı öğrenmek gerek, nefes almaktan tat almak bir an önce. Uçan kuşa bakıp mutlu olmak...

Sevmek gerek. Yalnızlıktan geldiğimiz ve yalnızlığa uçtuğumuz şu dünyada doğarken ve ölümlerimizde yalnız ya, hani onun gibi her an kendimizle birlikte. Cümlelerin sonu bile yalnız, uçsuz...

Temiz kalabilmek lazım şu saatlerde; yoksa yalnızlık hiçe sürüklenir ve hiçe sayılan hayatlar... İnsan her şeyi öğrenir. Konuşmayı, sevmeyi, yürümeyi, gü-

lümsemeyi... Ama yaşamayı öğrenmeden mutluluk bize rastlamıyor. Çocukken görerek mutluluğu sağ-layabiliyorduk belki; ama şimdi görmek yetmiyor, görmeye doyduk!

Doysuz insanoğlu, bilgiye doydum, hissetmek istiyorum artık. Saatler artık bunu gösteriyor. Çocukluktan gülmeye geçirten, şimdi büyüdük, geçmiyor.

büşra mintaş

çalıntı tebessüm

Ruhum boş,
Öyle bir soyutlandım ki kendimde,
Derinlerde bir yerde,
Karanlığımda saklanan parlak ışıklar buldum.
Geçenlerde
Senden çalmıştım onu.

Durdum.
Sonra zihnine birkaç görkemli hayal kurdum.
Bir tebessüm daha çizdim şefkatli yüzüne.
bu avare ışıltı yoktu bende.
Senin yaşadığın o karanlık bulutlar vardı.
Küçük yoksul odaları dardı.
Yıkık dökük, alengiri kelimeler vardı.
Ve akşamdan kalma bir yıldız,
Işığı sönük.

Bir uçarı kahkahaya tutundun sonra sen.
Alabildiğine yasadıysın gözyaşları.
Onlar da soğuklardı sana göre.
Anılar vardı karalı not defterlerinde.
Belki onu da sayarsak
Yağmur olup yağdığın
Zayıf bedenim vardı bir de.
Bilemedim.
Ben böyle düşündükçe,
Polis çağırmak geliyordu içimden.
Gözüme damla damla dolan denizli şehirler,
Kayıp gidiyordu gözlerimden.

Şimdi ise,
Yerli yerinde her şey.
Ve kulağımda gürültülü bir sessizlik.
Bir çalıntı tebessümle başla güne.
Günaydın size!
Buruşuk yüzlü bulutlar.
Ve ruhuma devrilen, ıssız sokaklar
Bugün de kaybedecek sizi
Her sonla ağlayan birisi.
Zaten
Çalıntı bir tebessümün arka sayfalarından
kalma
Bir rüzgardı bizimkisi.

beyza gürcay

SOĞUKTAN SICAĞA BİR KALA: KÜBA FÜZE KRİZİ

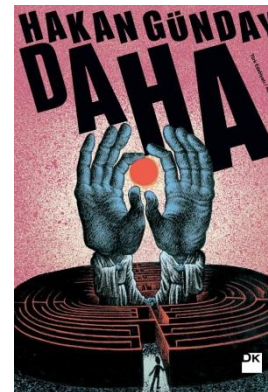
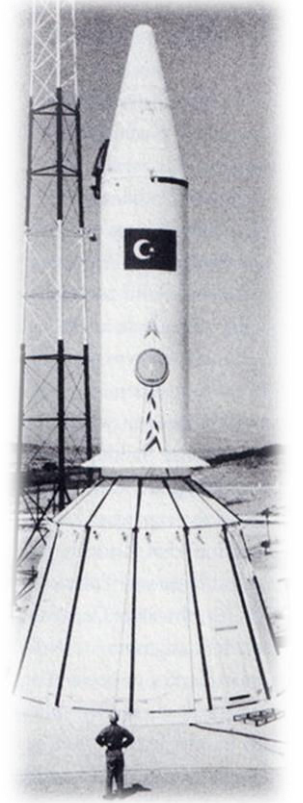
Takvim 1962 sonbaharını gösteriyordu. Soğuk Savaş tüm hızıyla devam ediyordu. 14 Ekim günü Amerikan casus uçakları Küba'daki gizli nükleer füze üssünün görüntülerine ulaştı, gerilim yükseldi, dünya ayağa kalktı. Amerika burnunun dibindeki Rus nükleer füzelelerine karşı ne yapacaktı? Göz yumamazdı. Sert bir tepki mi verecekti, yoksa uzlaşma yolunu mu seçecekti?

Kararın hızlıca verilmesi gerekiyordu. Eğer buna bir cevap verilmezse New York ve Chicago, Hiroşima'nın yaşadıklarının aynısını yaşayabilirdi. Verilecek cevabın tartışıldığı saatler 20 Rus gemisi, füzeleri yerleştirmek üzere Küba kıyılarına yaklaşmaktaydı.

Dönemin Amerika Başkanı Kennedy(kendisi sonraları suikaste kurban gidecek) danışmanlarıyla görüntülerin ele geçmesinden 4 gün sonra yani 18 Ekim Perşembe günü Beyaz Saray'da toplandı. Küba'ya yapılacak bir müdahale Rusya tarafından Türkiye'ye misilleme olarak geri dönebilirdi. En sonunda ilk karar bölgeyi ablukaya almak olacaktı. Buna rağmen Ruslar nükleer silah inşaatına devam ediyordu. İki başkan arasında mektup trafiği yaşanıyordu. Rus Başkan Krusçev Kennedy'e Türkiye'deki nükleer füzelerin sökülmesi gerektiğini iletmişti(Türk kamuoyu nükleer füzeleri yıllar sonra öğrenecekti). Kennedy ise son mektubunda 29 Ekim'e kadar zaman vererek füzelerin sökülmezse Küba'yı işgal edecekleri cevabını verdi. O gün de bir Amerikan uçağı Küba tarafından düşürülmüştü. Dünya nefesini tuttu. Nükleer savaş an meselesiydi. Ama bu sıralarda dünya kamuoyunun bilmediğı bir olay yaşanmaktaydı. Kennedy'nin kardeşi Başsavcı Robert ve dönemin Rus büyükelçisi Anatoly kapalı kapılar ardında mekik diplomasisi yürütüyordu. Bu görüşmeler sonuç vermişti ve kriz sonlanmıştı. Nükleer tehlike ortadan kalkmıştı.

Bu hızlı gelişen olaylar silsilesi bir yumuşama getirecekti. Soğuktan sığağına bir kalmıştı ve dünya fantastik senaryolarda işlenen nükleer savaş burnunun dibinde hissetmişti. Neyse ki korkulan olmadı ve bu iki büyük devlet bu yaşananlardan ders çıkararak karşılıklı olarak nükleer karşıtı antlaşmalar imzalamıştı.

ertuğrul ergüçlü

"İnsanları çaresiz bırakın,
iç organlarından roket yaparlar."

daha / hakan günday

kara gölge

Bir hayat vardı yaşanan. Beyazı görmek için siyahı algılamak gerekirdi. Güneşin doğuşuna talip olan herkes biliyordu sokak lambasının altında sabahlaması gerektiğini. Ruhunu ilkbahar yapmak için belliydi ki çetin bir kıştan geçmeliydi. Aydınlık, sadece karanlığın mahkumlarına bahşedilmiş bir hediye...

Bir hayat vardı yaşanan. Zıtlıkla denge bulabilmiş. İyi olan herkes bir miktar kötü ve kötülerden öğrenilmiş çoğu iyilik. Bu kısır döngü içinde anılar sayfasına katılmış yüzbinlerce yaşanmışlık... bir gönle bahar olmuş, bir başka gönle yaprak döktürüyordu.

Birinde var olma pahasına başkasından çalınan an'lar. Varlık kadar bedel ödenmesi gerektiği yaşanırken anlaşılıyordu. Peki ya beyaz olma pahasına siyahla mücadelede kalmaz mıydı bir leke? Aydınlığı bekleyen ya gecenin karanlığına tutulduysa? İyilik için çırpınan kötülük yolunda kalakaldıysa?.. şimdi tüm yaşanmışlık birikiyor bir bir geride, hepsi kara bir gölge. Rengi karayken anlaşılır mı niteliği? Arkaya itilmiş olanın ak ve karanlığı değiştirir mi bir şeyleri? Neyi ne kadar değiştirdiği bilinirse de bilinen bir gerçek var. Kara gölge için dahi aydınlık gerekli.

Bir hayat vardı yaşanan ve hayatlar var yaşanacak olan. Yaşanılacaklar var! İyiyle kötü arasında, ilkbaharla kış, aydınlıkla karanlık arasında. Ve hepsi bir gün arda kalıp gölgeleri olacak birilerinin. Rengi kara, kaderi geride. Varla yok arası. Kendinden büyük veyahut bazen yok bile. Ama var olmak için güneşe mahkum. Tıpkı ölmek için yaşanıldığı gibi. Sahibinin peşini bırakmayan, görünen ya da görünmeyen ama hep oralarda bir yerlerde olduğu bilinen. Bir hayat vardı yaşanan... Kara bir gölge de...

esra karaca

MUTLU GÜNLER

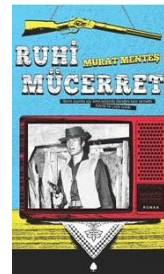
Yeni bir yıl, yeni bir sayfa açmak değil, kaldığın yerden devam etmektir. Takvimdeki son rakam değişir sadece. Ha on dört ha on beş ne fark eder ki? Kaldığımız yerden devam ediyoruz, bu caf caf fazla değil mi? Ben aynı benim, yaşım büyüyor olsa da ben yine aynı benim. Dünya yine aynı acımasızlığını sürdürecektir. Bütün bir yıl çekeceğim sıkıntılar için bir gün eğlenmek acılarına ihanet değil midir aslında? Her günüm güzel geçmeyecekse varsın bugün de düşmesin takvimlerden bir yaprak usulca. Yeni umut, yeni heyecan. İnanın hepsi yalan!

Benim bir şeyleri değiştirmemle, yeni beklentiler elde etmekle takvimin sayılı yaprakları nasıl alakadar olabilir? Eğer değişmesini istiyorsam bir şeylerin ne bir dakika sonrasını beklerim ne de yeni bir yılı. Herkese mutlu günler dilemek için yeni bir yıla ne gerek var? Şimdi köşe başındaki çiçekçiye, bakkal Sabri Amca'ya, mahallenin manavına "Bugün mutlu ol. Hiçbir şey senden önemli değil, unutma. İyi günler!" demek için illa 2014'ü 2015'e bağlayan geceyi mi bekleyeceğim?

Yeni bir yıla girmemiz takvimin yapraklarını ilgilendiriyor. Bir yaprak ne cüretle hayatımı etkileyebilecek? Bırakın değişen yıl değil, kalbimiz olsun. Bırakın gün eksilmesin sayılı günümüzden.

Aslında yeni yıla bakış açım tamamen şudur; her güne başlarken kutluyor muzuk coşkuyula? Yok. Diğer günler kıskanmıyor mudur sizce 31 Aralık'ı? Yine gün eksiliyor ki ömrümüzden. Öyle ya da böyle yine de gidiyoruz hızlı adımlarla son yolculuğa. Öyleyse yarın sabah uyanırken iyi günler dile kendine. Bir de aynada gördüğün sana. Sonra çık sokağa önüne gelene mutluluklar dile ama içinden gelerek yap bunu. Bırakalım hep günün aydın olsun.

sedef bıyık

"Bir insan acıdan delirdiğinde, diğerleri onun acısını değil, deliliğini görürler."

ruh-i mücerret / murat mentesh

bugünlük

Bugün evine benle git
Askına as beni, unut montunun cebinde
Bugün beni koy tencerene
Öyle karıştır ki beni
Kaybolayım karman çormanlığımda.
Tabağına koy, servis et,
İçinde kalayım birazcık.
Kahve fincanında telve olayım
Onca kahve çekirdeği arasında
Yalnızlığı oynayayım.

Bugün yatağına girmeden
Beni oku bu sefer
Beni anlamaya çalış
Beni tartış yatmadan önce

Bugün uyumadan önce
Bana bak bu sefer
Duvarlarına bakmak yerine odanın
Benim çiziklerimi incele bir kere
Bugün ver anahtarını bana kalbinin
Dolanayım zihninde
Bugün ben gezeyim rüyalarında
Bugünlük evine benle git.

dorşin şilan ışık

sizin kalabalığınız

Bu, tıpkı karanlıkta ışığı bulup aslında karanlığın ışsızlık olduğunu öğrenmek gibiydi. Bulduğum tüm kalabalıklarda hep bir insansızlık aradım, kaldığım her köşeye huzur dedim. Bundan kastımı da anlamadınız siz. Koskoca bir kalabalıktasınız, elbette insansız köşesi yok bunun. Ama o kalabalıkta aniden durduğunuzda bunu kimse fark etmiyorsa insansızlıktır yaşadığınız.

İnsansızlığı insafsızlık sandınız, sizden uzaklaşanı hep ötekileştirdiniz. İşte bu yüzden, yarattığınız her kalabalığı bir ışsızlığa soktum. Hep o huzuru aradım. Çoğunca da bulamadım.

Bu tıpkı karanlıkta ışığı bulup aslında karanlığın ışsızlık olduğunu öğrenmek gibiydi. Her buldum dediğimde duyduunuz sanki. Her duyduğunuzda ayağınızı uzattınız, uzattınız ki düşeyim. Teşekkür ederim. Düşmeliyim ki hep var olduğunuzu bileyim. Bileyim ki o arayışın peşini hiç bırakmayayım. Uzattığınız ayağınız hep bir ümit oldu, vazgeçmek yerine daha çok kovaladım huzuru. Eğer o ayaklara takılmasaydım, bu kovalamacada kaybolmasaydım, nefes almanın getirdiği zorunluluğun sona ermesini isterdim.

sıla keskin

CEHENNEM

Kendimi birden birilerinin yanında buldum. Bir vukuat olmuştu. Bazıları yüzlerine koydukları tiksindirici bir ifadeyle, bazıları ise acircasına bakıyordu; solgun ve hüsrana dolu kızın gözlerine. Nefesinin kokusu tükürüğüne sinmiş insanlarsa etrafa lanetleriyle birlikte salyalarını saçmakla meşguldüler, anlam veremedikleri bu olay karşısında. İki polis güç bela soktular kız hastane odasına, ardından ben girdim. Bir sonbahar sabahı yapraklarını döken ağaç gibiydi sanki umutları, omuzları hayatın tüm güçlüklerini yüklenmişti de yeni düşmüştü sanki, hayalleri bir kuşun kandaında uçup gitmişti. Sokaklarda pamuk şekeri yiyen kızın tebesümü karanlık kuyulara hapsedilmişti de en ufak bir iz dahi kalmamıştı. sonra oturdum ve masanın üzerine bırakılan fotoğraflara göz gezdirdim; yerde kanlar içinde yatan bir adam vardı. Odadaki polislere işaret ettim, kızın yaptığını söylediler.

Gördüğüm bu tablo karşısında dehşete kapılmıştım. Bir süre konuşamadım, kelimeler boğazımda düğümlenmişti sanki, sonra cümlelerimi topladım ve polisleri odadan çıkardım. Kendime geldiğimde karşımda başını öne eğmiş, yüzünde sitemle karışık gözyaşları akan küçük kıza baktım. Kafasını kaldırdı, bakışları pişmanlık duygusundan arınmıştı; fakat acıyı iliklerine kadar hissettiğini de gizleyemiyordu. Ürkek bir ses tonuyla ne olduğunu sordum, o da tüm masumiyetiyle her şeyi anlamaya başladı:

"Çocukluğum babamın evde yaşadığı kaoslar ve yerli yersiz küfürleriyle geçti. O her haykırdığında ben biraz daha korkuyordum, titremeye başlıyordum. Odanın köşesinde annemin eski dikiş makinesinin altına giriyordum; anlam veremediğim küfürlerini, hakaretlerini işitmek için ellerimi kulaklarına götürüyordum. Bedenini anneme ve abime doğru her savurduğunda, boğazımda o muazzam acıyı hissedene kadar çığlık atıyordum. Ne var ki kimse duymuyordu beni, bizi... Babamın vahşice saldırıları ile annemin elbiseleri paramparça oluyordu. Abiminse vücudu yara izleriyle kaplıydı. Ben ise tüm bu olanlara seyirci kalmakla yetiniyordum. Küfürler evin her köşesine sinmişti. Duvarlar hapsedmişti, küfür kokuyordu ev. Çalar saat, zil, hatta doğan güneş bile küfrediyordu sanki. Zamanla bu sevgisizlik tüm bağlarımızı kopardı. Babam evi terk etti. Annemin yastığına başka insanların kokusu siner oldu. Babamın güldüremediği yüzü, sahte de olsa başka insanlar güldürüyordu."

Son cümlesini bitirdikten sonra bir süre duraksadı. Kabuslarla dolu bu kapanda nefesimin kesildiğini hissettim. Bütün bu anlattıkları karşısında nutkum tutulmuştu. Masadaki fotoğrafa tekrar göz attığımda, o an fark ettiğim bir şey vardı. Zemin üzerindeki sadece kan değildi, bağları hiç kurulamamış bu ailenin umutlarıydı. Birbirlerine yabancılaşmış bu insanların yaşadıkları, karşımda duran nadide güzelliğin bilinçaltında bir canavar yetiştirmişti. Sigara dumanının etrafa usulca yayılması gibi, tüm ruhunu ele geçirmiş ve onu böyle acımasız bir şey yapacak duruma getirmişti. Sonra ekledi:

"Hayat çocukken yaşadıklarını beklenmedik anlarda birer anı şeklinde ortaya çıkarıyor ve sen yine susmakla yetiniyorsun. Sustukça içindeki alevler artıyor, etrafa saçılmaya başlıyor. Zamanla kendi cehennemimde kaybolduğumu hissettim. Çölde kaybolmuş bir bedevi gibi mutluluğu arıyordum ve..."

Yerimden doğruldum, pencere kenarına doğru birkaç adım attım. Gökyüzü bile kederinden yas tutuyordu sanki, on yedi yaşındaki bu kızın ruhunu kaefsleyen canavar karşısında. Sonra göturdüler. Demir parmaklıklar ardına on üç yıl hüküm giydirdiler. Aciz ruhu dayanamadı ve iki yıl sekiz ay sonra acısına son verdiği haberini aldım.

gamze bilmez

"Her yerde, ancak getirdiğini bulabilirsin!"

[ahmet hamdi tanpınar](#), [huzur](#)

Kirlenen Haliç miydi; yoksa insanlar mı?

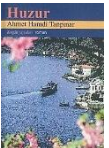
Haliç'in etrafında yaşayan insanların hemen hemen hepsinin şikayetçi olduğu ortak bir konu var: Haliç'in kirliliği. Bu konu üzerine bir çok yazı yazıldı. Hatta yazılan kitap bile var. Bu yazımda sizlere Haliç'in kirliliğini farklı bir bakış açısıyla anlatacağım. Öncelikle sorunun ne zaman başladığını öğreneyim.

Aslında bu konun kesin olarak başlangıç tarihini vermek oldukça güç fakat İstanbul'un fethinden sonra başladı diyebiliriz. Zira İstanbul'un fethinden sonra Haliç'e olan önem arttı. Artan önem beraberinde birçok olumsuz etkeni getirdi. Bunları şöyle sıralayabiliriz: nüfusun hızlı artışı, plansız sanayileşme ve şehircilik kurallarına uymadan gelişigüzel kurulan yanlış yerleşme merkezleri. Bu etkenler Haliç'in kirliliği ve düzensiz bir hüviyete bürünmesine sebebiyet verdi. Peki bunlar yaşanırken hiç önlem alınmadı mı? Tabii ki alındı. Dönemin padişahı Fâti Sultan Mehmed, Haliç'in dolma ve kirlenme tehlikesinden korunması için özel bir ferman çıkarmıştır. Bu fermana göre Kâğıthâne sirtları tarımından men edilmiş ve bu sâhada etraftan ağaçlandırmaya faaliyetleri başlatılmıştır. Ayrıca, Haliç'in sürüklenen rüsûbâtan (tortu ve çöküntülerden) temizlenmesini teşvik etmek gâyesi ile Haliç'in dibinden çıkartılan kili kullanan porselen işletmeleri vergiden muâf tutulmuştur fakat verilen bu önem 20. yüzyılda devam etmemiştir. Asıl sorun 20. yüzyıldan sonra başlamış ve günümüze kadar devam etmiştir. Bu kirlenmeyi sağlayan asıl neden sanayileşme ya da çarpık kentleşme mi? İnsanların bu sorundaki yeri nedir? Bu soruların cevabını Hanife Avcı'nın "Haliç'te Yaşayan Simonlar" adlı kitabından alıntı yaparak cevap vereceğim.

"İstanbul'da görev yaptığım 1992-1996 yılları arasında görev yerim Gayrettepe'deydi, evimiz ise Ataköy'de. Her gün akşam geç saatte özellikle saat 23.00 sularında Gayrettepe'den çıkıp evimize giderken Haliç'ten geçiyorduk. Haliç o zamanlar inanılmaz kötü kokuyordu, tam olarak lağım kokusu duyuluyordu ve ben bu kokuya dayanamıyordum. Arabanın bütün camlarını kapatıyordum. Koku gelmesin diye burnumu parmaklarımla kapatmama rağmen Haliç'ten gelen hafif bir koku bile midemi bulandırmaya yetiyordu. Haliç'ten geçmek benim için bir ölümdü, daha yaklaşımdan Ok Meydanı'nda burnumu kapatmam gerekiyordu, ta ki tüneli geçinceye kadar. Fakat Haliç'in etrafında yaşayan insanlar bakıyordum; onlar parklarda geziyor, yemek yiyor, hatta bir kısmı piknik yapıyordu, bu koku kokudan sanki hiç rahatsız değillerdi. Bu urum bana çok tuhaf gelmişti. Demek ki, kötü bir ortamda bulunan insanlar bir müddet sonra oraya uyum sağlayıp alışıyorlar ve bu ortamın çirkinliğini göremiyorlardı. Ne kadar kötü ve sağlıksız bir ortamda bulunulursa bulunulsun bir süre sonra kişinin bünyesi bu duruma uyum sağlayarak kötülüğün farkına yaramıyordu. Bir an için düşündüm. İnsanın içinde bulunduğu koşullara gösterdiği uyum, pis kokan bir ortama bile uzun süre kalınca alışması, bunu kabullenmesi sadece fiziki ortama mı ilgiliydi? Yoksa düşünceler, sosyal davranışlar, etik kurallar gibi toplumsal hayatı etkileyen unsurlar için de geçerli miydi? Aynı şekilde ortama uyum sağlama anlayışım toplumsal hayatın bütün alanlarına yansıtılarak, içinde yaşadığımız çok kötü ortamı, bile normalleştirmiştik, dolayısıyla hiçbir rahatsızlık duymadan yaşıyorduk. İnsanlar uzun süre kaldıkları ortamda yanlışlıklara, hatalara ve bütün anormalliklere alışıyor, uyum sağlıyor. Türkiye için de aynı şey söz konusu. Hürriyetlerin kısıtlandığı, baskının hakim olduğu, yanlış ve mantığa uygun olmayan bir Türk idari sistemi, Türk toplum yapısı ve özellikle kirliliği, yozlaşmış bir kamu sistemi içerisinde uzun süre kalan ve bu atmosferi teneffüs eden insanlar, bizler hepimiz, bu ortamın kötülüğünü, pisliğini artık algılayamıyoruz. Bu durum bizi rahatsız etmiyor. Haliç'teki pis kokuya rağmen piknik havası içinde yiyip, içip, oynayanlar gibi, biz de bu pis ortama en ufak tepki koyamıyoruz; halbuki dışarıdan bakıldığında bu durum dayanılacak ve kabul edilecek gibi değil."

Gördüğünüz gibi kirliliğin asıl sebebi görünürdeki sebepler değil ve kirlenen de Haliç değil, biziz. Haliç'i temizlemekten önce temizliğe kendimizden başlamalıyız.

enes nazikoğlu

DEM OKUMA GRUBU

KİTAP OKUMALARI, FİLM OKUMALARI, TİYATRO OKUMALARI- Tüm okumalarda HAYATI ve KENDİNİ OKU!

EN KİRLİ DOĞUM

Geleceğe umut bağlamaktan daha zor bir şey varmış, geçmişe umut bağlamak. O iğrenç aralık sabahında fark ettim bunu. Kasabanın dışında kalan o ıssız koyda artık soğuktan değil de korkudan üşümeye başlamışken fark ettim. Sait'i düşünüyordum, bana neden böyle bir iyilik yaptığını. Oysa ilkokuldayken kağıttan uçağını sınıftan bahçeye bıraktığı diye öğretmene şikayet etmiştim onu, hiçbir sebep yokken. Öğretmen sormamıştı bile kimin yaptığını. Bir anda ayağa kalkıp söylemiştim. Sonra da dönüp Sait'in yüzüne bakmıştım. Sırf Sait'in o anki yüz ifadesini görmek için yapmıştım bunu. Demek doğruymuş insanın yıllar geçse de değişmediği. 12 yıl geçmişti ve ben hala aynı dengesiz aynı soğukkanlı Onur'dum. Olmasaydım, dün gece babamı kendi ellerimle boğmuş olmazdım.

Yüzüme üflenen sigara dumanının kesif kokusuyla uyandım. Sait karşımda duruyordu. Tam 21 saattir onu bekliyordum. Beni bu kadar beklettiği için ona kızmalı mıydım, geldiği için teşekkür edip boynuna mı sarılmalıydım; yoksa dün gece can havliyle mahalleden kaçarken, ona yarın sabah koya gel dediğimde neden sorgusuz sualsiz tamam dediğini mi sormalıydım, bilmiyordum. Hiçbir şey dedimden ben de. Yalnızca şezlongda doğrulup ona oturması için yer açtım. Aramızdaki sessizlik perdesini ilk o araladı. Onur dedi "neden kıydın zavallı babanın canına? Bilirsin Deli Rahmi ile herkes şakalaşır. Tamam, Hüseyin amca biraz iler gitmiş olabilir, kürekle vurmuş falan. Ama yine de değer miydi be oğlum Allah'ın delisi için babanın canına kıymaya. Bak mahalleden geliyorum şimdi. Annen perişan, Murat perişan..." Daha fazla devam edemedi. Konuşma sırasını bana bırakmıştı; ama ben de pas deyip dalgalara devretmişim sıramı. Elimdeki çakıllarla oynadım bir süre. Ama artık konuşmam gerekiyordu, dalgalarda yorulmuştu zaten çırpıp durmaktan. Rahmi'nin bendeki yeri başkaydı dedim nihayet. Onun masum bir bakışı dünyanın bütün kirlerini temizleyecekmiş gibi gelirdi. Babamı da öyle elinde kürekle Rahmi'nin sırtına vururken görünce kendime bakamıyordum anlıyor musun? O an karşımda gördüğüm kişi babam değil ki zaten. Rahmi'nin sırtına kürekle vuran ellerin sahibini boğdum ben babamı değil, dedim ve boğuk boğuk ağlamaya başladım. Daha sonra bu boğuk ağlama feryata dönüştü. Aralarda susup, biliyorsun Sait ben soğukkanlı bir insan değilim, ne yaptığımı farkında mıydım sanıyorsun? İnsan babasını nasıl öldürür Sait? deyip tekrar hicriklara gömülüyordum. Yalandı tabii. İnsan babasını çok da güzel öldürürdü. Üstelik bir delinin arkasına sığınıp 22 yıllık nefretini dökecek kadar güzel öldürürdü.

Babamdan nefret ediyordum ve nefretimin karşılıklı olduğundan zerre kadar şüphem yoktu. Hani derler ya karakter uyumsuzluğu diye tam da öyle bir şeydi bizimkisi. Ben asla onun hayallerindeki evlat değildim. Murat doğduktan sonra buna emin olmuştu. Babam, dobra bir insandı, netti. Lafı varsa çıkar, çatır çatır konuşurdu. Belediye başkanına bile kafa tutmuşluğu vardı. Ama ben öyle değildim işte, saçma geliyordu babamın tüm bu yaptıkları bana. Madem belediye başkanından bir ricam var ya da bir başkasından, neden karşısına geçip dikleniyorsun? Her bildiğini her yerde söylemek zorunda mısın? Her yerde o çeneni açmam zorunda mısın, derdim. Ama içimden tabii. Babama kim sesini çıkarabilirdi ki ben de çıkarayım. İşte bu korkudan hiç sesimi çıkaramadım ben. Gözlerimle anlattım her şeyi. Babam da bunun adına sinsilik dedi. İçten pazarlıklık dedi. Bilmiyorum belki de öyleyim; ama bu beni ilgilendirirdi. Yalnızca beni. Çünkü artık 18 yaşındaydım ve hayatıma daha fazla girmesini istemiyordum. Üniversite sonuç belgemi dikildim karşısına. Hayatımda ilk kez onun istediği gibi bir evlat olmuşum. İşin içine başka hiçbir hesap katmadan tek bir cümle söylemişim." Baba, ben gidiyorum." Gidemedim. Bizim kiraathanede çalışmaya başladım. Ama çalıştığım her günde; hatta taşıdığım her bardakta babama nefretim biraz daha arttı. Nihayet dün gece kustum içimdeki irini. Babamın tek nefesini ikiye böldüm nihayet.

İşte bunları anlatamazdım kimseye. Anlatsam katil olacaktım. Kaçmayı seçtim ben de. Kaçmadan önce de, nerede olduğumu ve az evvel anlattıklarımı kasabaya gider gitmez jandarmaya haber verdiğime, jandarma beni almaya gelirken de aynı şeyleri bir de kasaba meydanında anlatacağına emin olduğum Sait'e anlatmayı seçtim. Bu sayede doğup büyüdüğüm kasabadan ayrılırken bir katil olarak değil de, merhametten gözleri kör olmuş bir meczup olarak anılmama sağlayacaktım.

Keza öyle de oldu. Sait gider gitmez taşlı yoldan otobana çıktım, ilk duran kamyonetin kasasına atladım. İstanbul'a gidiyordum. Ne varsa artık İstanbul'da, İstanbul'a gidiyordum. Arımda bir ceset, onlarca şaşkın göz, yarı delirmiş bir ana, küçük dağları kendisinin yaratmadığını ancak fark edebilen bir kardeş bırakarak 22 yaşında yeniden doğmaya çalışıyordum.

gülsüm özkaya

Gül ONAT'LA TİYATRO ÜZERİNE

Gül Onat, 22 Kasım 1955 yılı Ankara doğumludur. İlk oyunculuk deneyimi 1975'te "Sefer Seferde" adlı sinema filmidir. 1994 Şehnaz Tango, 1998 İkinci Bahar, 1999 Nilgün, 2000 Eyvah Kızım Büyüdü, Oyun Bozan; 2001 Çifte Bela, 2003 -2011 Sihirli Annem, 2008 Adanallı, 2009-2013 Lale Devri ve 2014 Kaderimin Yazıldığı Gün oynadığı dizilerdir. Ayrıca bir çok tiyatro oyununda rol almıştır.

-Ne kadar zamandır tiyatro ile ilgilisiniz? -Yaklaşık otuz yıldır sahnelerdeyim.

-Neden tiyatro? -Tiyatroculuk doğuştan gelen yeteneğin kişi tarafından fark edilmesi ile ilgiye dönüşüyor. Benim için de böyle oldu.

-Sizce tiyatro insanlara mesaj vermeli mi? -Tiyatronun bir amaç gütmeye kaygısı bana yanlış geliyor. Tiyatronun böyle bir amacı olduğunu düşünmüyorum. Tiyatro sadece var olanı sergiler. Eğer izleyici bir mesaj çıkaracaksa, böyle bir temayülü varsa, kendince, kendi yaşadıklarına dair mesajlar çıkarabilir. Ama bu anlamda tiyatro özgür bir türdür. Tabii şunu da unutmamak gerekir ki tiyatronun zaten kendi doğasında insane bir şeyler katan, insanı ilerleten çok yön var. Sadece iyi bir tiyatro izleyicisi olarak insan hayata dair pek çok erdemi kendiliğinden içinde oluşturur. Tiyatro insanı eğitir. Bu kaçınılmazdır.

-Günümüz tiyatrosunun yerini nasıl görüyorsunuz? -Günümüz tiyatrosu gelebileceği en iyi yerde. Oyuncular sadece bir karakteri değil verilen her rolü başarıyla oynayabilecek yetenekte. Tiyatro hayatın aynasıdır ve bu ayndan bakıma, bakmasını ve görmesini bilen çok büyük sanatkarlar ve ileri düzeyde bir seyirci kitlesi var.

-Tiyatrocu olmak isteyen genç yeteneklere konservatuvar öneriyor musunuz ? -Evet kesinlikle öneriyorum. Yetenek ile bilgi birleştiği zaman büyük işler ortaya çıkıyor.

-Peki konservatuvara gidilmeden tiyatrocu olunmaz mı ? -Olunur ancak çok fazla bir ilerleme kaydedilemez diye düşünüyorum.

-Başarılı bir oyuncu olduğunuzu hem sahnelerden hem de tv çekimlerindeki performansınızdan görüyoruz. Bu başarınızı neye bağlıyorsunuz ? -Elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum. Herkes ne yapıyorsa yapabileceğinin en iyisini yapmaya çalışmalı. Bunun için ben de çok çaba gösteriyorum.

-Tiyatroculuk para için yapılabilir mi? -Evet, para önemli tabii. Ama hiçbir sanat dalında ilk kaygı para kazanmak olmamalı. Eğer kendini geliştirirse insan, para kendiliğinden gelecektir. Bir insanın bir işi yapabilmesi için bu işi gerçekten sevmesi gerekir.

-Bir komedi tiyatrosunda oynarken konsantrasyonunuzu nasıl toparlayabiliyorsunuz ? -Bunu ancak tecrübe ile açıklayabilirim. Ama şunu da söylemeliyim ki bence bir tiyatroculunun kendisini geliştirebilmesi için kesinlikle komedi türünde oynaması gerekmektedir. Komedi oyuncunun kalıplarını kırmasını sağlar.

-Peki, sizi seyredirken de dinlerken de çok şey öğrendik, röportaj için çok teşekkür ederim. -Ben teşekkür ederim.

hinal üstündağ

